

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

ÉS A SZILÁGYSOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Márcz. 15-től decz. 31-ig . . . 3 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
NAGY LÁSZLÓ.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón a gymnasium épületében,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Sz.-Somlyó, 1883. június 28.

(i) A „Szilágy“ f. hó 24-én megjelent 8-ik számában hozzá szözl a megye monographiája megírásának általunk felvetett eszméjéhez. Örvendünk, hogy az indítvány felvetése után oly hosszú idő multán legalább most hozzá szözl ez általa is „nagy horderejű“-nek nevezett ügyhöz. Azonban megvalljuk sokkal jobban szeretnénk volna, hogy ha csak magáért az eszméért már a megye gyűléstermében és a lap hasábjain akkor törtek volna lándzsát a „Szilágy“ élén álló férfiak, mielőtt ez eszmének lágyemeleg fogadtatása s bátran mondhatjuk teljes elejtése miatt lapunk a megyei közgyűlés képe rényomta a „szegénységi-bizonyítvány kiállításának“ bizony jellemező bélyegét. Így azonban az egész cikk tartalma azt bizonyítja, hogy az egész cikk születésének egyetlen indoka: a megye eljárásának félhivatalos kendőzése. Csak hogy a cikkíró azon naiv és a közgyűlés részéről minden esetre hálára érdemes nyilatkozata, hogy: „a közgyűlés ez indítvány tárgyalásának elhalasztásával nagyon is helyesen járt el“ — nem áll a valóság biztos alapján; mert

ez indítvány tárgyalása nem elhalasztva lett, hanem ez indítvány nem tárgyalatott. Ugyanis, mikor a végleges szervezés alkalmával ezen indítvány kapcsolatos tárgyalása lett kérve — az lett enuncialva, hogy nem tartozik oda, nem kapcsolatos. Midőn pedig a végleges szervezés nagy munkája bevégezve lett — az indítvány elmerült a feledékenység mély tengerébe. Legalább a megye ezen közgyűléséről a „Szilágy“ hasábjain megjelent kimerítő s egész a legapróbb részletekig kiterjedő értesítésben a monographia megírásának tárgyalásáról egy árva szócska sincs. Már pedig sokkal inkább becsüljük azon tollakat, melyek a megye mostani határozatainak megörökítésére hivatnak, s a melyek csinálják a „Szilágy“-ot is, hogy sem elhihetnők, hogy ily „nagy horderejű“ ügy tárgyalásáról szóló értesítés a pennában maradhatott volna.

És éppen az indítványnak ezen tüntető mellőzése miatt kellett a közgyűlés eljárását a maga nevére nevezni. Azon nagy hangú enunciatot, hogy; „ez az ügy egészen a megyéjé, annak vezetése egészen őt illeti, az ő joga és kötelessége“ — a

megye közgyűlésén kell vala elmondani, hogy küldöttek volna egy bizottságot véleményes jelentéstétel végett, mert ámbár valamely ügynek bizottsághoz utalása ad graecas calendas elhalasztással csaknem egy jelentőségű, de legalább az érdeklődés látzata meg lett volna mentve.

Ezeknek elmondásával tartoztunk eljárásunknak és álláspontunknak.

Azonban mi nem akarunk okvetlenkedni s nem tartjuk magunkat csallhatatlannak; sőt ismételtén kijelentjük a feletti örömünket, hogy a „Szilágy“ felvette a Szilágymegye által elejtett fonalat és őszintén nyilváníttuk, hogy mi utolsók siratjuk meg indítványunknak ily alakban történt avagy történendő elejtését, csak hogy a megye történelme megírva legyen.

Amde Szilágymegye monographiájának megkészülése a „Szilágy“ által felvett uton a jövő század regényébe tartozik.

Elmondjuk miért.

Mi szeretjük a tárgyilagos vitát. Az eszmék hareza egyik legfontosabb köszörűköve a szellem fegyvereinek. Győzzön a jobb! Nyerjen a közügy! Mi pedig a sajtó emberei örülünk annak, ha önzetlen mű-

TÁRCZA.

Kikeletkor — temetőben.

— 1883. május. —

Aludt a természet, szép lehetett álma:

Ébredező arcán édes mosoly ül,

Néz biztatón a sirok bús honára,

Melyben andalogva járok egyedül.

Álmadozó lelkem elmerül e képen:

Halál felett élet... tél felett — tavasz...

Kedvesen mosolygó arcával ekképen

Ravatal felett csak őrangyal viraszt.

Néma sirok fölő, a halál arcára

Tarka virágfátyolt von a kikelet,

Oh, mert nagy titkot zár a sirdomb magába!

Sejteni is félünk vajon mi lehet:

Zajtalan nyugalma — örök életnek

Csendes hajnala-e? — vagy pedig talán

Itt, kik elfáradtak, örökké pihennek

A megsemmisülés sötét alkonyán?

Kéblén csak a rokon porhüvely nyugszik-e

Vagy a szív is, s benne minden érzelem?...

S valóban! hát ugyan nem szív bú gyermeke

A sárga virág, mely sirhalmon terem?

Im! csak zöld fű itt: nem teljesült remény

E kék virág: hűség, s úgy tetszik nekem:

Véréből növelte a szív, mely már nem él...

— S kihajt sirból a hű szerelem?...

— — — — —

— Smivélesz, ha itt fenn meghal, — hűtelen?...

GARBOLCZI.

Georgin ő nagysága.

(Beszély.)

(Folyt. és vége.)

Másnap reggel a cselédség izgatottan járt fel s alá a palotában, mint a rendőrség, midőn egy lakást akar motózni, s a szerencsétlen őrmester a felelősség súlya alatt még a matráczómat is felhányta a fogaival.

Megvallom attól féltém, hogy a legujabb rendjel veszett el, s a gyanu reám irányul, midőn a kezetlen elbődíté magát:

— Nincs! Nincs! Nincs!

— Micsoda nincs? — kérdém sértett vad indulattal — s mit keres ön az ágyam szalmájába?

— Végünk van nagyságos urfi! A benn ma reggel eltűnt, senki sem tudja hová. Ime tüvé tettem mindent! — s bizonyosággul szörnyen feladult ágyamra mutatott, s folyvást csak ezt kiabálta: Nincs! Nincs! Nincs! Ez a dolog helyrehozhatatlan!

— De hogy helyrehozhatatlan! — szöllék hozzá csendesítőleg — menjen s jelentse a tábornok és Georgin ő nagyságának, hogy a benn eltűnt s azonnal helyre fogják pótolni.

— A kezeimet nem sajnálom annyira — mondá fuldokolva az őrmester — mint ezt a szegény kisasszonyt. Már hetek óta mindig ki volt sirva a szeme. Én tudom!... én mindent megfigyelek a háznál... itt szerencsétlenségnek kellett történni!

— Eh! mit törődik ön azzal — kiálték reá bosszusan, — de miután azt állítja, hogy mindent megfigyel, mondja meg hova tette egyedüli arczképemet, mely ágyam felett függött, s melyet örült buzgóságában bizonyosan lekalimált?

Az őrmester látva, hogy most már én veszem át a vizsgálatot, miután nem volt képes magát igazolni, elkotródott, hihetőleg, hogy utasításaim szerint a jelentéseket megtehesse.

Annyi bizonyos, hogy ezt az arczképemet soha sem kaptam többé vissza. Hová lehetett?

Elmult a ma, el a holnap, s el a holnap után s még azon kívül egy pár nap, de a benn nem hallatott magáról s véglegesen be lett iktatva hadi szokás szerint — az eltűntek közzé.

Georgin ő nagysága azt mondta reá: „Bi-

kodésunknak jutalma lesz a világosság terjedése.

Kifogásainkat s illetve álláspontunk indokolását azonban hely és idő hiány miatt csak lapunk valamelyik közelebbi számában mondjuk el.

Addig is béke velünk!

Levelezés.

Kémer, 1888. június hó.

Csokonai a szakács-könyvből, melyet tévedésből vitt a szószerkebe, látva egy ételkészítés leírásának kezdetét „eczetet tormával”: a csipős anyagból is eszmét ragadva ki, a hallgatók figyelmét lebilincselő szónoklatot volt képes rögtönözni. Egy tekintélyes író, egy papir-darabra akadván, oly helyen, melynek megnevezése az egyházi építkezések felsorolásakor bátran kihagyható lenne a közgyűlési jegyzőkönyvek függelékéből is, tárgyat talált, melyről egy mulattató tárczaczikket írt egy napi-lap számára. Ugyanazért engedjék meg nekem e lap olvasói, ha én ellenkezőleg tárgygazdag anyagot kísérek meg avatlan tollal pappirra tenni.

Az érc bányáiról híres Nagy-Bányára vezetem el az olvasót, hol régebben pénzverde volt, melynek épülete most is áll, de a munka szünetel. Tekintsük meg a városi nagyvendéglő termében az állandó színpadot, melyen a bányai gyakorlott műkedvelő-társulat koronként élvezetes estvét szerez a város és vidék lakóinak. E teremben szoktak tartatni a „tánczvigalmak” és „fillérestélyek,” hol az egybesereglett „férfi-kör” díszet emelni, fiatal emberek mellényét balfelől mozgásba hozni képes „hölgykoszorúja” a bányai leányoknak, — kikről azt tartja a közmondás, hogy „helybe jók” — összegyűlve: zeneszónál vig kedélylyel, az élet gondjainak „nincsen számodra hely.” De most üres a terem, némaság honol e helyen. Menjünk tehát tovább. Keressük fel a könyvnyomdát.

Itt a személyzetet szorgos munkával elfoglalva találjuk. Sajtó alatt van a „Vasárnap” című néplap, melynek rendeltetése az ugynevezett „ponyva-irodalmat” kiszorítani s helyette a népnek hasznos tudnivalókkal szolgálva tanulságos erkölcsi elbeszélésekkel az életből merített példákkal hatni a nép lelkére, hogy lelkesedni képes legyen minden szépért, jóért; a honszeretet vesta-tűzét ébresztetni s ápolni a keblekben; föld rögről ég felé vezérelni a lelkeket; megértetni a néppel, hogy „elvész a nép, mely tudomány nélkül vagyon.” E néplap tüzetes megismerése bizonyára azon tapasztalatra vezet bennünket, hogy ennek nem szá-

bad volna egyetlen népkönyvtárból sem hiányzani, minthogy ez határozottan a nép jól fogott érdekét képviseli. Ebben már akkor fejtegetve volt a részegeskedés káros hatása, midőn talán még ki sem került a gyárból azon toll, melylyel aláírva lőn a ministeri leirat.

Egy asztalon a már készen levő „Lelkészi tár” és „Figyelő” példányai vannak felhalmozva. Ezek már papnak való csemegék, de laicus ész is megemésztheti s találhat benne lelki táplálékot.

Megnézhetnők a városi levéltárt is, melyet Katona ur katonai rendbent tart s belőle olykor egy-egy történelmi értékű okmányt közre bocsát a „Figyelő” hasábjain. De menjünk tovább.

A „sajak”-kal (vassalak) behintett jó országoton, — mely mellett jobbfelől kevés rét és szántóföld terül, baltelől pedig a felhőkben mosdó „bányai hegyek” lábát a „Zazar” patak sebesen tova irányuló habjai verdesik s tulpartján a város közelében „stomp” (érczuzda) van, — fél mérföldet haladva uthosszban a keskeny völgyön Girót-Tótfalu oláh községet találjuk egyetlen utcájával, legtöbb helyt csak egysoros épületeivel; alig hagyjuk el az utolsó házat s ime ismét „stomp”-ok tűnnek szemünk elé; balfelől pedig a felsőbányai sörgyár, mely kedélyes mulató helye nyáron a városi közönségnek, hol nem egyszer a honi sör fogyasztásán kívül rögtönzött tánczvigalmak keltik szárnyra a napnak óráit.

Egy kis séta még s Felsőbányán vagyunk, hol dombra épülten a ref. templom szerénykedik rég elmúlt időről ébresztve fel gondolatunkat e tornyával teljesen fából épült templom, melynek tetőzete ács-művészetre vall.

A város piacán kettős tornyával a róm. kath. templom áll. Nem messze tőle a ref. lelkészi lak mellet egy még a 40-es évek elején épült, de a szabadságharc idején félbe maradt templom terméskőből rakott falai vannak, melyet közel jövőben szándékozik a ref. egyház felépíttetni.

Megtekinthetjük még a „bányász iskolát”, hol a leendő bányász altisztek képeztetnek három éves tanfolyam mellett, melynek végzetével a sikeres kiállott szigorlat képesíti a növendékeket a selmeczi bányászati akademiára felvételre is.

Nem fogjuk bizonyára elveszettnek tekinteni azon időt sem, melyet arra fordítunk, hogy a Felsőbányán található két szép magánkönyvtárt (L. J. és Cz. M. urak birtokában) megtekintsük, a két olvasó-egylet könyvtárán kívül.

Ezen, keblökben ércbányákat rejtő magas hegyek számolyául szolgáló, város „focza” (bányász mécs) mellett föld gyomrában, kenyerőket arcuknak véres verejtékével kereső — né-

pét — „kizbányai borkut” savanyu vizével elegyített színérváraljai borba temetve az élet nehéz gondjait, „szerencse fel” bányász dalt énekelve — hagyván, menjünk el Bajfaluba, hol az utazás porát, a csúszos betegségek ellen hasznos, gyógyfürdőben lemosva, felfrissült testtel haladunk a laczfalu uton, melynek balján szénaboglyákon hasonló alakú s nagyságu sziklák tűnnek elé, melyekről azt tartja a népmonda, hogy ott hajdan urnapján szénát gyűjtöttek s az egyberakott szénaboglyákat büntetésből kővé változtatta Isten, intő példaul, hogy „az ünnepeket megszenteljed s ne tégy akkor semmi dolgot.”

Az, ki kellő érzékkel bír a természet szépségeiben gyönyörködni, kinek lelke fogékony egy „vadregényes” táj szemlélésére, térjen ez utra s bizonyára gyönyör-élvben részesül... Keskeny a völgy, melyen az út vezet, közvetlen mellette csörgedező hegyi patak kristály vizével siet tova, a folyamnak tulpartján az égboltozattal mintegy egybeolvadni látszó meredek sűrű erdő, mely mint egy óriás zöld lepel elzárja a szem előtt a láthatárt; az ut másik oldalán meredek kopár sziklafalak, víz-zuhatag, fensik, völgy és hegy, szebb és szebb változatokban tűnik szemünk elé, úgy, hogy önkéntelenül eszünkbe felmerül Olymp hegy, Niagara zuhatag, Lethe vize s több más nevezetességek eszményképe s elandalodva e felséges természeti szépség szemléletén, — melynél dicsőbbet nem festhet ecset, nem rajzolhat toll, — lehetetlen szent áhitattal fel nem kiáltanunk: „Nagyok az Urnak cselekedetei s a ki azokra ügyel, csupán gyönyörűsége van azokban.”

Ily érzelmekkel eltelve lelkünkben, érkezzünk meg a 3—4 órai utazás után Kapnikbányára, melynek fekvése hosszabb, mint a „Szentiványi ének.” Itt kincstári bányászok réz hangszereken játszott zenéje mellett lejtett „verkes” (bányamunkás) tánczot nézve, térjünk be azon szobába, hol az adoma szerint egykor egy oda beszállott vendégnek bajusza reggelre a falhoz fagyott a nagy hideg miatt.

De most már pihenjünk meg, ne menjünk tovább, gyűjtsünk erőt, hogy felkuszhashassunk ama — csillagok szomszédságában lenni látszó, — meredek hegy tetejére, melynek látása önkénytelenül azon gondolatot ébreszti fel bennünk, hogy talán itt van a világnak vége, honnan egykor Hári János lábait a végtelen ürbe lelógatta.

No de majd meglátjuk talán később „mi van a bekötött zsákban?”

Most „szépálmokat, jó éjt”!!

DOMBI LAJOS.

zonyosan elszökött a hazájába, mint azok a schvájci leányok szoktak,” a tiszteletbeli tábornok ur pedig összeköttetésbe helyezte magát egy jó hírű cselédszerző intézettel, hogy a hiányt póttállításokkal fedezze.

Egy ebéd után — mint rendesen — el-sétáltam „feketére” a kávéházba s miután inyem szerinti kártyázó vagy billiárdozó kompániára eredménytelenül szimatoltam, reá szántam magam a lapolvasásra.

Véletlenül éppen egy helyi lap akadt a kezembe, melyet az ezredes — akarám mondani a tiszteletbeli tábornok ur — szabadelvű irányja miatt nem járattott, s kerestem benne a napi híreket, melyeket még nem tudtam.

Mindjárt a „Hírek” elején olvasám:

„Titokzatos öngyilkosság. A napokban monostori oláhok a nagy számokban (mert Kolozsvárt kettő van kicsi és nagy, s mindenki kedve szerint válogathat benne) közvetlen a sétatéri berek közelében, egy fiatal nő hulláját fogták ki, s azt a rendőrség közbejöttével a közkorház halottas kamarájába szállították. A hulla személyazonos-

sága a rendőrség megfeszített buzgalma dacára sem volt kipuhatolható, az orvosi bonczlelet csak annyit derített ki, hogy a nő a műveltebb osztályból való, alig 20 éves és igen csinos lehetett. Keblén egy férfi arc képe találtatott, mely azonban sajnos, a víz behatása által annyira elmosódott, hogy kutatásokra alapul nem szolgálhat.”

A lapot kiejtettem a kezemből, a kávémat ott hagytam az asztalon, sőt még az árát is elfelejtettem kifizetni s kirohantam a kávéházból.

A törzs-vendégek, a kik jól ismertek, szánakozólag néztek utánam, s rajtam a téboly csalhatatlan jeleit kávéházi modorban fennhangon constatálták.

Otthon nem szóllottam rólla senkinek, hogy mit olvastam, s elhatároztam, hogy a rendőrségtől is megtagadom a további felvilágosításokat.

Alig vártam, hogy a szobámba jussak, mert már nem lettem volna képes tovább könyüimet visszatartani, melyek olyan sebesen peregték le arczomon, mint sötét fellegekből a nyári eső.

Sok időmbé került míg leküzdhettem a bánatomat, s ha elgondoltam eltűnt arczképem tragicus sorsát, s felidéztem emlékembe az éjjeli elfojtott zokogó sirás hangjait a folyosókon, még azután is sokáig üldözött a babonás előítélet félelme.

Szegény kicsi bunn!

„Elszökött a hazájába, mint azok a schvájci leányok szoktak” — mondta Georgin ő nagysága, s igaza volt!

Legyen könnyű az útja ott a csillagokon keresztül, nekem pedig bocsássa meg, hogy a magyarosításnak akkor még nem voltam olyan hive, mint jelenleg, — de hiába az igazgató tanár ur — ki iránt még most is háládatosságot táplálok — a lelkemre kötötte, hogy tart-sam fel az iskolánkba helyezett magasabb igényű bizodalmat!

E küldetésnek kellett megfelelnem, s hogy megfelelt-e?..... tessék megkérdeni Georgin ő nagyságától!

BARTHA ENDRE.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja legközelebbi számából tudomásomra esett, hogy a helybeli műkedvelő-társulat f. évi június 17. tartott rendes évi közgyűlésén a többek között engem választott — szavaztöbbséggel.

Megvallom, hogy a társulat tagjai közzé felvételni s annak céljai, érdekei előmozdítására csekély erőmhöz képest közreműködni komoly számdékom volt.

De miután úgy látom, hogy a társulat tagjai közzül többeknek személyem ellen kifogásuk van, — kijelentem, hogy ilyen társulatnak tagja lenni nem kívánok s megválasztásamat el nem fogadom.

Ezen soroknak becses lapjában szíves közgétételt kéri

alázatos szolgálja
SOMOGYI MIHÁLY.

Zilah, 1883. jun. 24.

A „Szilágy-Somlyó“ 15. számában „megyei élet“ cím alatt megjelent közigazgatási bizottsági határozatra nézve tisztelettel kérjük a t. sz. szerkesztő urat: szíveskedjék becses lapjában alábbi nyilatkozatunknak — társadalmi reputatiónk megvédhetése és ez idő szerént elfoglalt állásunkkal járó köteleességeinknek miként történt teljesítése igazolásául — helyt adni.

Hogy a tiszteletlen őrző közönség az árvai pénzek mikénti biztosítása körüli eljárásról kellőleg tájékozva legyen, szükségesnek véljük volt Közép-Szolnok-megyének az árvai pénzekre vonatkozó utasítását szóról-szóra ide beiktatni.

„A árvai pénzek hasonlólag csak birtokos egyének adhatók kölcsön 6%-tól kamatra, s 50. frton felüli összeggel mindég csak telekkvi bekebelezés mellett, azon megjegyzéssel, hogy az árvapénz kiadására hivatott gyámnok, a költsön adandó összeget e kölcsönözőnek csak akkor kézbesítse, ha a keblezési kérvény benyújtását a telekkvi iktatótól nyerendő felzettel igazolja, 50 frton aluli összeg két jó módú kezes jóállása mellett is kiadható.“

Ezen utasítás szerént kezeltettek az árvai pénzek egész az 1878. évi január 15-ig, a mikor az 1877. évi XX. t. cz. életbe lépett.

Áttérve a t. közigazgatási bizottságnak fentebb tisztelet határozatában érintett ügyre, az iratok tanúsítása szerént a tényállás a következő:

Kusztós Miklós mint Kusztós Endre és Róza term. és törv. gyámja az 1876. évi 1513 sz. alatt beadott kérelmében csatolt okmányokkal beigazolta, hogy saját tulajdonát képezett sződemeteri 104. sz. tjkvben feljegyzett 3620. frtra becsült ingatlanai, Róth Lázárnak 100 frt tőke s annak 1874. évi mártius 1-től járó 72% kamata és a költségek erejéig már árverés alatt állottak kérvén az árvaszéket, miszerént nevezett kiskoru gyermekeit anyai örökség címen illető és Butyán Miklósnál zálogjogi bekebelezés mellett elhelyezve volt 1200 frt részére, — veszélyezett birtoka megmenthetése tekintetéből, — kölcsönképen átengedtesék.

Ezen kérvény, id. Pelei Lajos elnökle alatt előadó Kállai József, szavazattal felruházott cz. Balogh József és tiszti-ügyész Diószegi Lajos közreműködésével 1876. évi július 5-én tartott árvaszék ülésében teljesített; a pénz felvételével, a sürgőssé vált terhek törlesztésével, a kölcsön átengedett 1200 frtnak a sződemeteri 104. sz. tjkvbeli ingatlanokra zálogjogi biztosításával szolgabíró Décey Ferencz lett megbízva.

Ezen intézkedés folytán a Róth Lázár követelése az 1876. évi szept. 7-ről 2002. sz. alatti végzés szerént 348 frt 36 kr összegben kifizetve lett, s az árverés beszünttetett. A kölcsön vett 1200 frtról szóló adós-levél Décey Ferencz szolgabírónak a bekebelezés eszközése végett kiküldetett, annak alapján a zálogjog a gyámapa tulajdonát képező sződemeteri 104. sz. tjkvbeli ingatlanokra, 1877. évi febr. 20-ról 112. számú tjkv végzés szerént a kiskoruak javára bekebelezetett.

Ezen birtokot terhelte előzőleg 1614 frt 71 kr bekebelezett adósság, mely összegből a Róth Lázár 100 frt követelése kifizetettvén, maradott 1514 frt 71 kr.

A birtok a községi bizonyítvány szerint 3620 frt, s az 1878. évi 377. számú bírósági becsü szerént pedig 4172 frtra volt becsülve, következve miután a fennebb szóról-szóra idézett utasítás szerént az, hogy a biztosítékul szolgáló birtok becsértékének, mely mértékéig jogosult az árvaszék kölcsönöket engedélyezni, szabályozva nem volt, a kiskoruak tőkepénze ezen szabályrendelet szerint biztosítva lett; mert az árvaszék az egész érték erejéig kölcsönözhetett, a nélkül, hogy annak elveszéseért feleletre vonható lett volna.

Az 1877. évi december 14-ről Kusztós Miklós gyámapa, az átvett 1200 frtról törlési nyugtát állított ki, és Décey Ferencz által az árvaszéknek 1876. évi 1413. számú végzésre hivatkozva megerősített, minnek folytán előbbi adós Butyán Miklós az általa Kusztós Miklósnak kifizetett 1200 frt erejéig a saját birtokára bekebelezve volt zálogjog törlesztést kérte, mely törlésről az árvaszék 1878. évi 441. sz. alatti bírósági végzés szerént erősített.

Ezen értesítő végzés Szilágymegye árvaszéknek 1878. évi február 15. Fodor Lázár elnökle alatt, id. Pelei Lajos, mint az ügynek előadója; Koronka Lajos, Papp László ülnökök és tiszti-ügyész Halmágyi László jelenlétében tartott ülésén, a felfejtett tényállásra való figyelemmel, tudomásul véve lett.

Az 1878. évi szept. 4-én Kusztós Miklósnak a fennebb jelzett birtoka, bíróság elárvereztetett és a vételárból a kiskoruak követelése kielégítést nem nyert.

Az idézett árvaszék szabályrendelet értelmében zálogjogilag biztosított kiskoruak követelése azon esetben, ha a birtok a becsértéken kelt volna el, teljes fedezetet nyert volna; s hogy ez be nem következett első sorban az árvai pénzek kezeléséről szóló utasítás az oka, mivel nem volt szabályozva, hogy a becsérték, mely értékeig engedélyezhető a kölcsön, másod sorban azon általánosan ismert sajnós körülményben leli magyarázatát: hogy a birtok értéke a 70-es években rohamosan alá szállt.

Hogy pedig az árvaszék tagjai a jelzett utasítás korlátain belül, híven és kellő óvatossággal teljesített eljárásáért feleletre vonhatók vagy mulasztással alaposan vádolhatók lennének, az ügy állásából merített meggyőződésünk szerént nem lehet.

Az árvaszék tagjain felhajtani célba vett 1200 frtra nézve, az iratoknál 3331—1879. sz. a. látható jegyzőkönyv szerint Kusztós Miklós sajátkezűleg aláírt nyilatkozatában elismere, hogy azon összegből „400 frtnyt Décey Ferencz vett fel és azzal a birtokot terhelő adósságokat, melyek már végrehajtás alatt állottak, fizette ki, a többi Kusztós Miklós részint a még fennmaradt adósságai törlesztésére, részint a Budapesten 1883. évi ápril 28-án felvett kihallgatási jegyzőkönyv szerént, fiának iskoláztatása díjja és koszt-pénze fedezhetése céljából vett fel.“

A bárki által betekinthező iratok nyomán összeállított ügy állásából a tisztelet ellenőrző közönség tájékozást szerezhet, hogy az árvaszék méltatlanul védolt tagjai köteleességeiknek az utasításhoz híven eleget tettek; hogy pedig a gyámapa által saját és gyermekei élelmezésére fordított összeg elveszettnek volna nyilvánítható, s az az árvaszék tagjain felhajtható, — szerintünk jelen esetben — minden jogalap nélkül.

Nem zárkozhattunk el azonban azon fájdalommal, hogy buzgón s lelkiismeretesen teljesített köteleességünk elismerésül, egyes, könnyű módon vagyonszerzésre irányuló törekvések elleni védelem helyett, méltatlanul, jogtalan követelésekkel zaklattatunk, mit a netalán ellenünk folyamatra teendő perrenden beigazolni is fogunk.*)

A t. sz. szerkesztő urnak alázatos szolgálja:
FODOR LÁZÁR, PAPP LÁSZLÓ.
árvaszéki elnök. ülnök.

*) Az általunk igen nagyon becsült férfiak nyilatkozatának szíves készséggel adottunk helyet, mert célunk nem az egyének meghurcolása, hanem az árvák érdekének védelme. Szerk.

Hireink.

— **Előfizetési felhivas** a „Szilágy-Somlyó“-ra. Jövő hó elejétől kezdve új előfizetést nyitunk. Lapunk iránya, működési célja a t. olvasó közönség előtt már ismeretes, ez uton haladni lesz ezután is igyekezetünk.

Lapunk ez évnegyeden kezdődő folyamata kiváló érdeket nyer az által, hogy abban, esetleg melléklet képpen közölni fogjuk lapunk kiváló munkatársának P. Szathmáry Károlynak életrajzát saját összeállításában. Ez életrajz annál érdekesebb és becsesebb lesz, mivel, mint e jeles tollu publicistánk szerényen megjegyzi: „A munka inkább korrajz lesz, mint életrajz. Mert én magam nem játszottam ugyan nagy szerepet a történelemben, de a coulissák mellett voltam és sokat láttam, megfigyeltem, mit más nem.“

Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Sz.-Somlyón, gymn. épület) jul.—decz. félfévre **2 frt**, jul.—szept. negyedévre **1 frttal**. Kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, valamint azon t. olvasóinkat is, kiknek ez évnegyedben a „Szilágy és Vidéke“ helyett minden javadalmazás nélkül kárpótoltuk a lapot, előfizetéseiket mielőbb megújítani, hogy a lap kiadása mentől pontosabban történhessék. Sz.-Somlyó, 1883. jun. 14. A Szerkesztőség.

— **A helybeli gymn. ifjuság** elhalasztott majálisa folyó hó 26-án a közönség meglepő közönye mellett megtartott. Részletesebben a jövő számban.

— **Miskolczi Lajos** Hajdumegye és Debreczen sz. kir. város főispánja ezen állásától saját kérelmére felmentetvén, helyébe gróf Dégenfeld József neveztetett ki. Ez alkalomból Miskolczi Lajosnak sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztje díjmentesen adományoztatott.

— **A sz.-somlyói önk. tűzoltó-egylet** által f. évi június hó 24-én kellemetlen idő miatt a színház helyiségében megtartott táncszölgalom alkalomával bevétel volt: belépti-jegyek, felülfizetések, ételek és italok elárúsításából 162 frt 78 kr. Kiadás: — ételek és italok beszerzését is ide értve — 168 frt 12 kr, ezek szerint hiány 5 frt 34 kr. Felülfizettek: Gámpej János 1 frt 60 kr, Gencsy Sándor 1 frt 40 kr, Fischer Adolf 1 frt 40 kr, Gámpej Márton 1 frt 20 kr, Porjesz Sámuel és Adolf 1 frt 20 kr, Nagy László 1 frt, Szepes Péter 1 frt, Végh Mihályné 40 kr, Liedermann Emil 40 kr, Szalgháry József 40 kr, Virág Lajos 40 kr, Ruzska István 20 kr, összesen 10 frt 60 kr, mely felülfizetésekért, valamint a műkedvelő-társulat t. igazgatóságának a színház helyiségének díjmentesen lett átengedéseért köszönetét nyilvánítja az önk. tűzoltó-egylet nevében Virág Lajos főparancsnok, Barathy Mihály segédtiszt.

— **Valamennyi néptanítónak.** A nmélt. vallás és közokt. m. kir. miniszter urnak falyó évi máj. hó 30-án, 18289. szám alatt kelt rendelete folytán, a t. tanító urak tudomására hozatik, hogy a folyó év nyarán népiskolai tanítók számára csak egy helyen tartatik tonnászati póttanfolyam még pedig Budapesten. A torna póttanfolyamra, mely 6 hétig tart, a felvett tanítók 80 frt államsegélyt kapnak beleértve ebbe az utazási költséget is. A folyamodók felszerelt s Buzogány Áron osztály-tanácsoshoz intézett kérvényeiket saját tanfelügyelőjükhöz nyújtásuk be. A póttanfolyam megkezdésének ideje a „Néptanítók Lapjában“ fog közzétételni. Zilahon, 1883. évi jun. hó 12. Szilágymegyei kir. tanfelügyelőség.

— **A krasznamegyei takarékpénztár-egyesületnek** 1883. évi május havi forgalmi kimutatása. Bevétel: Betételből 12698 frt 83 kr. Váltó-kamatból 3338 frt 71 kr. Visszafizetett váltókból 121705 frt. Visszszámítolásból 45455 frt. Vegyesekből 643 frt 37 kr. Pénztári maradvány ápril 30-ról 6601 frt 53 kr. Összesen 190441 frt 96 kr. Kiadás: Visszafizetett betétel 15605 frt 6 kr. Visszafizetett betétkamat 43 frt 65 kr. Váltókra 133495 frt. Visszszámítolásra 36205 frt. ~~Adó~~ 350 frt. Visszszámítolási kamat 596 frt 4 kr. Személyzet fizetésére 208 frt 33 kr. Kamat és osztalékra 196 frt 8 kr. Vegyesekre 652 frt 30 kr. Pénztári maradvány május 30-ról 3090 frt 50 kr. Összesen: 190441 frt 96 kr. Sz.-Somlyó, 1883. jun. 18-án. Ruzska István könyvvezető.

— **A miniszteri látogatás** egy érdekes epizódja. Midőn a nőtanítóképző-intézet egyik osztályának falán a szathmáregyházmegyei térképen akadt meg Trefort Ágoston ő nagyméltóságának tekintete, „a magyarság érdekét Kővárvidéken meg kell mentenünk, ugymond, itt időzésemet emlékeztetéssé akarom tenni az által, hogy félév múlva Somkuton magyar tanító és plebánia lesz.” „Én is emlékeztetéssé akarom e napot tenni Excellenciádnak, válaszolt dr. Sehlaich Lőrincz püspök, minden lehetőt megteszek, hogy a szándék mielőbb létesüljön.”

— **Magyarország** havifolyóirat a magyarodás érdekében. Kiváló dolgozótársak közreműködésével szerkeszti Ardényi Dezső. Megjelent a júniusi szám szokott gazdag és változatos tartalommal. Miután e hézagot pótló folyóiratról ajánlva és elismerőleg már többször megemlékeztünk, ezuttal még csak azt jegyezzük meg, hogy az július 1-én új folyamat kezd, s félévi előfizetési díjja 2 frt, negyedévre 1 frt. — Ajánljuk előfizetésre.

— **Debreczenből—Párisba** és vissza rendezendő kirándulás tervezetét rövid kivonatban tisztelettel a következőkben közlöm: Az indulás Debreczenből különvonaton, II-od osztályú kocsikon 1883. Aug. hó 2-kán történik; az indulás órája később fog a kirándulásban résztvevők tudomására hozatni. Utirány: Debreczen, Budapest, Bécs, München, Strassburg, Páris. A visszautazás ugyanez irányban leend. Kiszéköltte azonban a kirándulást rendező társaság, hogy visszajövet a kirándulók akár Strassburgtól, akár Ulmtól kiindulva a párisi jegy előmutatása mellett a Schweiczba tetemes árkedvezményezett jegyeket válthassanak. A menetjegy érvényessége egy óra terjed: odamantet, tekintettel az ut hosszúságára, s arra, hogy a kirándulásban nők is vesznek részt: a következő helyeken több órai pihenők lesznek: Bécs, München, Strassburg, hol vendéglői olesó szállásokról előre gondoskodva lesz. E menet alkalmával, tekintettel a kirándulók kényelmére, minden koci egy-egy rekeszében 8 helyett csak hat egyén lesz elhelyezve, s így a kocikban mindenki elegendő podgyászt vihet, a nélkül, hogy ezáltal az utazók kényelme akadályozva lenne. Párisból a visszautazás bármely napon történhetik, e célból minden személy és gyorsvonat igénybe vehető: azon kirándulók, kik visszajövet a gyorsvonatokat akarják használni, ezt minden ráfizetés nélkül tehetik. A visszautazásnál minden

nevezetesebb állomáson kiszállani, s ott meghatározott időtartamon belül tetszés szerinti időt tölteni lehet. A menet és jövet díja (Debreczenből—Párisig és vissza számítva) 90 osztr. frtban alapított meg, mely összeg a „párisi kirándulást rendező társaság” pénztárnokához, Máyer Ferencz urhoz Debreczenbe vagy alant irt megbízotthoz küldendő be. A pénz beküldése után a vasuti igazolvány megküldetik. Minden, kirándulásban résztvevő tagnak külföldi utlevéllel kell birnia, mely az illető hatóság avagy a rendezőbizottság útján szerezhető be. Az indulás alkalmával minden résztvevő egy magyar nyelven szerkesztett „Kalauz“-t díjmentesen fog kapni, mely „Kalauz” Páris városára és környékére nézve a szükséges látni és tudni valókról teljes tájékozást fog nyújtani. Megérkezve Párisba, a kirándulók a „párisi magyar egyesület” által fogadnak szívélyes fogadtatásban részesülni. Az ez alkalomból rendezendő ünnepélyességekről más tudósítványban lesz szó. A magyar egyesület tagjai Párisban a kalauzolásban is szíves készséggel nyújtandnak segédkezet. Szállodai olesó lakásról, élelmezésről szintén gondoskodott a társaság, úgy, hogy mindenki, ki a kirándulásban résztvenni óhajt, azon helyzetben van, hogy már itthon képes kiszámítani, mennyi pénzzel kell rendelkeznie, hogy e párisi utat megtehesse. Példaként álljon itt a következő számítás: Utijegyért Debreczenből Párisba és vissza 90 frt. Szállás és ellátásért Párisban 10 napra 50 frt. Összesen 140 frt. A párisi kirándulásban tehát 140 forinttal résztvehet bárki; a kirándulás tárgyához szükségelt felvilágosításokat legnagyobb készséggel adja meg Sz.-Somlyó, 1883. június 15. Virág Lajos városi főjegyző.

— **Az országos kiállítás** bizottsága elhatározta, hogy jutalmazásra csak egy féle érem lesz, melyen azonban megjelölik a kitüntetés és jutalom fokozatát. A kiállításban részt fog venni Horvátország is, még pedig nem külön pavillonban, hanem minden egyes osztályban elhelyezendő csoportokban.

— **Főhercegi látogatás.** József főhercege szerezett tanárának Dr. Römer Flóris Ferencznek a köztisztviselőben álló tudósnak már régebben megígérte, hogy Nagyváradon családjával együtt meglátogatja őt. A múlt évben e látogatás közbejött akadályok miatt elmaradt. Ez évben azonban akkor midőn József főhercege hivatalos látogatását e hó 27-re Nagyváradon megteszi, egyuttal családjával is lejár, hogy régebbi ígétét bevaltsa. A főhercegi család Clotild főhercegnő, a három gyermek Hold-

házy apát és két udvarhölgy 27-én reggel a gyorsvonattal érkeznek Nagyváradra s Lipovniczky István püspökhöz szállva József főherceggel együtt a Püspök-fürdőbe kimenve részt fognak venni az ujonnan épített kápolna felszentelésén, mely ünnepélyes szertartást maga a püspök fogja végezni. Délután két óraker a főhercegi család tiszteletére ebéd lesz a püspöki palotában, délután pedig Römer F. Ferencz házában osonna, melyben csak a főhercegi család tagjai fognak résztvenni. Éjjel a főhercege családjával együtt tovább utazik.

— **Lecsavarható cipőszarkok.** Egy angol gyáros olyan cipőszarkokat talált fel, melyeket a cipő talpára rá, és arról ismét le lehet csavarni. E szarkok kaucsukból készülnek, és a mellett, hogy megkönnyítik a járást, nesztelenné is teszik azt, továbbá lehetelenné teszik a félretiprást, a sima padlón való elcsuszást stb. Az osztrák hadügyminiszterium egészségügyi bizottsága nagyon ajánlotta e szarkokat, melyeket mankóra is rá lehet alkalmazni.

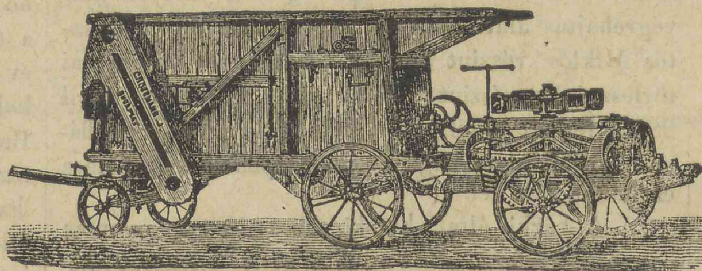
— **Az eső pótlására** egy német gazda a kapálást ajánlja. Ez jobb az öntözésnél, különösen akkor, ha az, mint rendesen csak felületesen történik. A frissen fellazított talaj az éj folyamán jelentékeny mennyiségű nedvességet vonz magához a levegőből, miről reggel a nap feljötté előtt meggyőződhetünk. Nem alaptalanul állítják azt sem, hogy a felhantolt talajban a mélyen fekvő nedvesség jobban fel jöhet a felületre és így a növények gyökerének több tápanyagot szolgáltathat. A gyárosi kapálás előnyeivel tartozik az is, hogy a levegő termékenyítő anyagai, a légeny és éleny könnyebben eljuthatnak a gyökerekhez, nem emlíve azt, hogy a kapálás által a gyom és az élősdiék fejlődése akadályoztatik.

Piacziárak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó június 22.	Zilah június 23.	Tasnád június 22.	Sz.-Cseh június 21.	Kraszna június 26.
árak krajczárokbán					
Buza	650	655	650	720	650
Kétszeres	420	530	600	—	550
Rozs	488	—	500	—	500
Árpa	—	—	—	—	—
Zab	212	290	230	280	255
Tengeri 100 kiló	438	430	500	370	495
Széna 1 kiló	400	400	300	500	—
Marhahus	40	40	44	40	40

POSNER ÁBRAHÁM

okleveles gépész és rézműves,
ügynöke Grossmann és
Rauschenbach

budapesti első magyar gazdasági gépgyárának
Szilágy-Somlyón.

Tisztelettel értesíti a n. é. gazdász urakat, miszerint sikerülván több világhírű gépgyáros bizalmát megnyerhetni, miáltal képes mindenféle mezőgazdasági és borászati célra használó gépekből nagy választéku raktárt tartani, s azokat jutányos **gyári árban** részletfizetés és teljes jótállás mellett árusíthatni, — és pedig: jó váltók ellenében másfél évi — de sőt nagyobb gépeket egész három évi egyenlő részletek fizetése mellett.

Ezen részesítendő kedvezmény által még a kisebb mezőgazdának is alkalma nyilik olyan s annyi gépet magának beszerezhetni, melyet viszonyához mérve legezelszerűbbnek lát, és ment azon sok kellemetlenségtől is, melynek saját szakavatatlan géprendelése által ki volt téve.

Ajánlja továbbá: Dús készletét házi és utcai **szivattyukban**, kerti és **tüzi fecskendőkben**, mosó és szeszfőző **üstökben**. Ajánlja végre nagy választéku **ércz-koporsó- és varrógép-raktárát**, melyek meglepő jutányos árban árusíttatnak.

Szeszgyárak, gőzfürdők és **Cognac főzdek** készítését, valamint gőzmalmok, fűrésztelepek és olajmalmok berendezését elvállalja.

Javító gépműhelyében pedig, bármily gépjavítás a leggyorsabban, jutányos ár mellett eszközöltetik.